Wypracowania24.pl

Powstanie wielkopolskie - przyczyny, przebieg, skutki

Powstanie wielkopolskie, choć posiadało bardzo ograniczony zasięg i nie decydowało o losach całego państwa, uważane jest za jedno z najważniejszych wydarzeń historii Polaków w XX wieku. Jest to bowiem jeden z bardzo nielicznych zrywów, który zakończył się sukcesem.

Już w trakcie wojny w poznańskim zawiązywać się zaczęły pierwsze instytucje polskiego państwa, która miały na celu zorganizować przejęcie tych ziem po oczekiwanej klęsce państw centralnych. Władza zwierzchnia sprawowana była przez, związany z Narodową Demokracją, Komisariat Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu. Na jej czele stał Wojciech Korfanty.

Sytuacja międzynarodowa nie była pomyślna dla wielkopolskich Polaków. Niemcy nadal uważali te tereny za ziemie własne. Dalsze działania strony polskiej miały zostać przedyskutowane w trakcie Sejmu Dzielnicowego, na który zaproszeni zostali reprezentanci okupowanych przez Prusów ziem polskich. Tam też ustalono, że starania o odzyskanie ziem będą miały charakter pokojowy; o wszystkim rozstrzygnąć miała konferencja w Paryżu.

Historia potoczyła się jednak wbrew zamierzeniom władz polskich. Entuzjastyczne powitanie Ignacego Jana Paderewskiego 26 grudnia 1918 oraz antypolskie akcje żołnierzy niemieckich spowodowały spontaniczny wybuch powstania zbrojnego. Okoliczności okazały się sprzyjające – w tym samym czasie w Berlinie zamieszki wywoływane zostały przez Związek Spartakusa. Ponadto wyczerpane armie niemieckie nie były w stanie szybko zareagować. Polacy wykorzystali swój czas na zorganizowanie armii, którą objął skierowany z Warszawy gen. Józef Dowbór-Muśnicki (szefem sztabu został płk Władysław Anders).

Z terenów, na których dominowała ludność polska, w krótkim czasie udało się wypierać Niemców. Niezwykle krwawe i ciężkie walki odbywały się w rejonie Inowrocławia, Nakła i Leszna. Na terenach

Wypracowania24.pl

odzyskanych władze objęła 8 stycznia Naczelna Rada Ludowa. Kilka dni później strona niemiecka przystąpiła do kontrofensywy. Walki rozgorzały nad Odrą i Notecią. W obliczu kolejnych walk Polacy za pośrednictwem Komitetu Narodowego Polskiego podjęli akcję dyplomatyczną w Paryżu. Dzięki tej inicjatywie postanowienia o zawieszeniu broni rozciągnięte zostały również na ziemie wielkopolskie i w połowie lutego zawarto rozejm. Ponieważ strona niemiecka nie godziła się z decyzjami Ententy walki jeszcze sporadycznie wznawiano. W powstaniu wzięło udział ok. 17 tysięcy ochotników; zginęło 2 tys. powstańców, a około 6 tys. odniosło rany.

Powstanie zakończyło się sukcesem. Na mocy traktatu wersalskiego Polska odzyskała niemal całą Wielkopolskę. 11 lipca 1919 roku zniesiono granicę miedzy tym regionem a pozostałym terytorium Rzeczpospolitej. Jako, że różnice w systemach prawnych i administracyjnych były znaczące postanowiono, iż przejściowo utrzymana zostanie względna niezależność Wielkopolski. Tym niemniej formalnie tereny te stały się częścią II Rzeczpospolitej.